

Dosarul nr.2r-1723/20
Steliana
(2-19058218-02-2r-10082020)

Prima instanță jud. Lazari

DECIZIE

05 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componența sa:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii
Cotruță

Ion Secieru
Viorica Mihaila și Iurie

Examinînd, fără participarea părților, recursul declarat de SRL „BPM-Plus” împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul central, emisă la 16 iulie 2020, în cauza civilă nr.2-685/20, prin care a fost admisă cererea ÎI „Marcela - A.Roșca” și Roșca Andrei privind desființarea hotărîrii arbitrale, emisă la 07 mai 2019 de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova în cauza nr.2-08/2019 și s-a refuzat în cererea SRL „BPM-Plus” de eliberare a titlului de executare silită a hotărîrii arbitrale emisă la 07 mai 2019 de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova în cauza nr.2-08/2019, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor Iurie Cotruță, a

c o n s t a t a t :

La 11 iunie 2019, ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei în calitate de fidejutor, a depus cerere împotriva SRL „BPM-Plus”, prin care a solicitat desființarea hotărîrii arbitrale emisă la 07 mai 2019 de Arbitrajul Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova în cauza nr.2-08/2019.

În motivarea cererii, ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca au indicat, la 30 ianuarie 2018, SRL „BPM-Plus” s-a adresat la Curtea de Arbitraj Economică, cu cerere de arbitraj, privind încasarea solidară de la pârâții ÎI „Marcela-A.Roșca” și fidejutorul Andrei Roșca a datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei, calculată conform pct. 4.1 al contractului nr. 1633 din 21.03.2017. Suplimentar, SRL „BPM-Plus”, a solicitat încasarea solidară a taxei de arbitraj în mărime de 21 664,56 lei.

Menționează că prin hotărîrea arbitrală emisă la 07 mai 2019, nr. 2-08/2019 a fost admisă integral cererea înaintată de reclamantul SRL „BPM-Plus”.

Astfel, ÎI „Marcela - A.Roșca” și Roșca Andrei, solicită desființarea hotărârii de Arbitraj Economice, invocând următoarele motive: 1) cauza s-a examinat în lipsa părților, nefiind respectată procedura de citare legală a părților în judecată, nemijlocit se referă la pârâții ÎI „Marcela-A.Roșca” și fidejutorul Andrei Roșca; 2) pârâții nu au cunoscut despre ziua ședinței de judecată din 07.05.2019; 3) cauza s-a examinat în completul judecătorului unic, contrar art. 11 al.(3) al Legii cu privire la Arbitraj; 4) nu există confirmare că pârâții au fost notificași despre numirea arbitrului; 5) pe copiile anexei la cererea de chemare, lipsește autentificarea „Copia corespunde originalului”; 6) nu este indicat locul aflării originalului; 7) instanța de arbitraj a examinat cererea în baza unor acte nejustificate.

În drept, cererea de desființare a hotărârii Curții de Arbitraj Economică a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova nr. 2-08/2019 din 07.05.2019 a fost întemeiată în baza art. 477-480 CPC, art. 31 din Legea nr. 23-XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitraj și a Regulamentului cu privire la activitatea Curții de Arbitraj.

A solicitat ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei admiterea cererii și desființarea integrală a Hotărârii Curții de Arbitraj Economică a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova nr. 2-08/2019 din 07.05.2019, prin care a fost admisă integral cererea de arbitraj depusă de SRL „BPM-Plus” împotriva ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca, privind încasarea datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei, calculate conform pct. 4.1 al contractului nr. 1633 din 21.03.2017 și suma de 21 664,56 lei, cu titlu de taxă de arbitraj.

La 17 iulie 2019, SRL „BPM-Plus” a depus cerere prin care a solicitat în temeiul art. 482 alin.(2) CPC, eliberarea titlului executoriu în baza hotărârii Curții de Arbitraj Economică a R. Moldova a Asociației de Arbitraj din 07.05.2019, prin care s-a dispus încasarea de la ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei a datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei și suma de 21 664,56 lei, cu titlu de taxă de arbitraj și taxa de stat în sumă de 100 lei, în total suma de 904 244,45 lei (f.d.40).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 25 februarie 2020, în temeiul art. 267 lit. f) CPC, s-a scos de pe rol cererea înaintată de ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca cu privire la desființarea integrală a hotărârii Curții de Arbitraj Economică a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova din 07 mai 2019. S-a explicat avocatului Petru Loghinescu că este în drept să depună în termen de 15 zile în adresa instanței o cerere cu privire la anularea încheierii privind scoaterea cererii de pe rol, prezentând probe care să confirme imposibilitatea prezentării în ședința de judecată și a înștiințării instanței (f.d.165).

Prin încheierea Judecătoriai Orhei, sediul Central din 25 februarie 2020, în temeiul art. 188 CPC, pretenția înaintată de SRL „BPM-Plus” cu privire la eliberarea titlului executoriu a hotărârii arbitrale, s-a separat într-un proces aparte (f.d.166).

Prin încheierea Judecătoriai Orhei, sediul Central din 25 februarie 2020, s-a admis cererea înaintată de către SRL „BPM-Plus” cu privire la eliberarea titlului executoriu privind încasarea de la ÎI „Marcela - A.Roșca” și Andrei Roșca cu privire la eliberarea titlului de executare silită a hotărârii arbitrale. S-a eliberat titlul executoriu în temeiul hotărârii arbitrale, din 07 mai 2019, pronunțată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova privind încasarea de la ÎI „Marcela - A.Roșca” și fidejutorul Andrei Roșca în beneficiul SRL „BPM-Plus”, datoria contractuală în mărime de 453025,80 lei, penalitatea contractuală în mărime de 429454,09 lei și contravaloarea taxei de arbitraj în mărime de 21664,56 lei, cheltuieli de judecată sub formă de taxa de stat în sumă de 100 lei (f.d.167).

La 13 martie 2020, ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca au depus recurs împotriva încheierilor Judecătoriai Orhei, sediul Central din 25 februarie 2020, prin care s-a scos de pe rol cererea, prin care s-a separat pretenția într-un proces aparte și prin care s-a admis cererea de eliberare a titlului executoriu, solicitând admiterea recursului și casarea încheierilor instanței de fond din 25 februarie 2020, cu dispunerea reluării examinării cauzei (f.d.171-173).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău, emisă la 19 mai 2020, s-a admis recursul declarat de ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca și s-au casat încheierile Judecătoriai Orhei (sediul Central) din 25 februarie 2020 prin care s-a scos de pe rol cererea, prin care s-a separat pretenția într-un proces aparte și prin care s-a admis cererea de eliberare a titlului executoriu, emise în cauza civilă la cererea depusă de întreprinderea individuală „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca împotriva societății cu răspundere limitată „BPM-Plus” cu privire la desființarea integrală a hotărârii Curții de Arbitraj Economică a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova din 07 mai 2019 și cererea societății cu răspundere limitată „BPM-Plus” împotriva întreprinderii individuale „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca cu privire la eliberarea titlului executoriu, cu restituirea cauzei spre judecare în fond, în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d.183-189).

Prin încheierea Judecătoriai Orhei, sediul Central emisă la 26 mai 2020, s-a conexas într-o procedură cererea reclamantului ÎI „Marcela-A.Roșca”, Roșca Andrei către pârâțul „BPM-Plus”, cu privire la desființarea hotărârii Curții de Arbitraj cu cererea reclamantului „BPM-Plus” împotriva pârâților ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei, cu privire la elibera titlului executoriu (f.d.193¹).

Prin încheierea Judecătorei Orhei, sediul Central emisă la 16 iulie 2020, s-a admis cererea de desființare a hotărârii arbitrale depusă de ÎI „Marcela-A. Roșca” și Roșca Andrei.

S-a desființat hotărârea arbitrală adoptată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, nr.2-08/2019, din 07.05.2019, pronunțată pe cauza arbitrală la cererea SRL „BPM-Plus” către Î.I. „Marcela -A. Roșca” și Andrei Roșca, cu privire la încasarea datoriei și penalității.

S-a refuzat în cererea SRL „BPM - Plus” de eliberare a titlului de executare silită, a hotărârii arbitrale, adoptată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, nr.2-08/2019, din 07.05.2019, în cauza arbitrală la cererea SRL ”BPM - Plus” către Î.I. „Marcela -A. Roșca” și Andrei Roșca, cu privire la încasarea datoriei și penalității (f.d.207-210).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 28 iulie 2020, conform ștampilei de pe plicul poștal (f.d.217), SRL„BPM - Plus” a contestat încheierea Judecătorei Orhei, sediul Central emisă la 16 iulie 2020 (f.d.214).

În conformitate cu prevederile art.425 din CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cum rezultă din actele cauzei, încheierea primei instanțe a fost pronunțată la 16 iulie 2020, și recepționată de către recurent la 28 iulie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție DS3505155866AS (f.d.213), iar la 28 iulie 2020, conform ștampilei de pe plicul poștal (f.d.217), SRL „BPM - Plus” a depus cererea de recurs, prin urmare Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În motivarea cererii de recurs, SRL„BPM - Plus” și-a manifestat dezacordul cu soluția primei instanțe, invocând că neîntemeiat instanța a admis cererea de desființare a hotărârii arbitrale depusă de îl „Marcela-A.Roșca” către S.R.L. „BPM-PLUS”, fiind eronat constatat că „la caz prezența condițiilor, care implică desființarea hotărârii arbitrale și anume - încălcarea ordinii de drept”.

Susține că instanța a presupus că „Acest principiu este consfințit în Convenția de la New York, este expus direct în art.220 al.(2) Cod civil (pînă la modificări), precum și se subînțelege în norma art. 480 al.(2) lit. h) Cod de procedură civilă - principiile fundamentale ale legislație Republicii Moldova”.

Menționează că analizând contractul nr. 1633 din 21.03.2017, instanța a calificat acest contract ca fiind „un contract de adeziune, deoarece conține clauze pre formulate de către vânzător, ultimul are o putere economică mai mare, în raport cu o întreprindere individuală (pct. 6 art. 666 al Comentariului la Codul civil).

De asemenea instanța de judecată a făcut următoarele concluzii: „Toți participanții la raporturile comerciale, urmăresc obținerea de venituri, iar prin bunăstarea comercianților se asigură bunăstarea întregului Stat. Astfel consideră recurentul că în acest sens, Statul, prin instanța de judecată trebuie să asigure echilibru între interesele a toți participanții la raporturile comerciale și să pună

capăt oricărui abuz care avantajează un comerciant în detrimentul celuilalt. Deci ÎI „Marcela-A. Roșca”, este partea slabă a contractului, or întreprinderile individuale se consideră persoane fizice și acestea sunt mai slabe în raport cu persoanele juridice. Deci partea slabă a contractului este în drept să pretindă la protecție, or individul care nu poate influența.

Mai precizează că „analizând” contractul, judecătorul nu s-a referit la nicio clauză a contractului, care ar indica asupra contractului de adeziune, despre poziția neavantajoasă a cumpărătorului. Semnând contractul nr. 1633 din 21.03.2017, ÎI „Marcela-A. Roșca” și Roșca Andrei au căzut de acord cu condițiile acestuia, până la și după semnarea lui nu au declarat că, clauzele contractuale sunt de aservire, dar dimpotrivă o perioadă îndelungată procurau marfă de la dâșii.

În drept, cererea de recurs a fost întemeiată în baza art. 481 alin.(5), art. 423, art. 427 pct. b) CPC, dat fiind faptul judecătorul a aplicat nefondat prevederile art. 480 alin. 2 lit. h) CPC.

A solicitat recurentul a admite prezentul recurs, a casa încheierea pe dosarul nr. 2-685/2020 și a elibera titlul executoriu privind încasarea de la ÎI „Marcela-A. Roșca” și Roșca Andrei în beneficiul SRL „BPM-PLUS” a datoriei de bază în sumă de 453 025,80 lei, penalității în sumă de 429 454,09 lei, taxei de arbitraj în valoare de 21 664,56 lei, taxei de stat în valoare de 100 lei.

Examinarea cererii de recurs a fost numită pentru 15 octombrie 2020, ora 09:00, fără participarea părților.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău, emis la 15 octombrie 2020, s-a admis cererea de amânare depusă de avocatul Loghinescu Petru în interesele intimaților ÎI „Marcela - A.Roșca” și Roșca Andrei și amânat examinarea recursului pentru data de 22 octombrie 2020, ora 09:00, fără participarea părților (f.d.224-226).

La 22 octombrie 2020, prin intermediul poștei electronice, avocatul Loghinescu Petru în interesele intimaților ÎI „Marcela - A.Roșca” și Roșca Andrei a depus referință pe marginea cererii de recurs, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind neîntemeiată și neargumentată (f.d.229-232).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău, emis la 22 octombrie 2020, s-a amânat examinarea recursului depus de SRL „BPM-Plus” împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul central, emisă la 16 iulie 2020, în cauza civilă nr.2-685/20, pentru 05 noiembrie 2020, ora 09:00, fără participarea părților, cu expedierea referinței SRL „BPM-Plus”, pentru a lua cunoștință (f.d.233-235).

În conformitate prevederile art.424 alin.(1) CPC, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În conformitate cu prevederile art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând legalitatea actului judecătoresc contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și referință, a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că recursul declarat de SRL „BPM-Plus” este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins și menținută încheierea Judecătoriei Orhei sediul central, emisă la 16 iulie 2020, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art.427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept, să respingă recursul și să mențină încheierea. Iar potrivit art. 428 alin.(1) CPC, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Materialele cauzei atestă că la 21 martie 2017, între SRL „BPM-Plus”, în calitate de vânzător și ÎI „Marcela-A.Roșca”, în calitate decumpărător și fidejutorul Roșca Andrei, care acțiunea în nume propriu, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 1633, prin care vânzătorul se obligă să transmită în proprietate cumpărătorului produse laminate, var nestins, ciment do marca PȚ-400D20, ȘȚȚ 400, PȚ-50000, alte mărci de ciment, anvelope, praf mineral pentru amestecuri de beton asfaltic și alte mărfuri, denumite în continuare „Marfă”, în cantitatea și la prețurile indicate în facturile fiscale la ziua descărcării, dacă nu este prevăzut altfel, dar Cumpărătorul se obligă să o primească și să o achite. Suma totală a mărfurilor livrata se calculează reieșind din suma costului de livrare indicat în facturile fiscale(f.d.7-8).

Potrivit pct. 2.1 al contractului nominalizat supra, condiții de plată – plată anticipată. La aprecierea sa vânzătorul poate transmite mărfurile fără plată anticipată - în credit, în acest caz mărfurile se vor achita în termen de 21 zi bancară după transmiterea acestora către Cumpărător.

Conform pct. 7.5 al aceluiași contract, orice litigiu în părți, ce apare în legătură cu prezentul contract civil cât și în legătură cu orice alte contracte civile încheiate între părți, inclusiv, încheierea, validarea, executarea, rezilierea și încetarea lor, precum și în legătură cu orice raporturi extracontractuale între părți, la aprecierea părții care acționează ca reclamant, pot fi soluționate atât de către instanța de judecată competentă a R. Moldova cât și de către Curtea de Arbitraj Economic a RM a Asociației de Arbitraj din RM, constituită din judecător arbitral numit de către Președintele Curții de Arbitraj Economic, conform Regulamentului acesteia și legislației R.M. Judecătorul va examina aplicând normele de drept din RM.

Așadar, având în vedere că ÎI „Marcela-A.Roșca” și fidejutorul Roșca Andrei, nu și-au executat obligațiile sale contractuale, în temeiul clauzei 7.5 al Contractului menționat, SRL „BPM-Plus” la 25 ianuarie 2019 s-a adresat la Curtea de Arbitraj

Economică privind încasarea datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei, calculată conform pct. 4.1 al contractului nr. 1633 din 21.03.2017; încasarea solidară a taxei de arbitraj în mărime de 21 664,56 lei (f.d.9).

Prin Hotărârea Curții de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova nr. 2-08/2019 din 07 mai 2019, s-a admis integral cererea de arbitraj depusă de SRL „BPM-Plus” împotriva ÎI „Marcela-A. Roșca” și fidejuserul Roșca Andrei și s-a dispus încasarea în mod solidar de la ÎI „Marcela-A.Roșca” și fidejuserul Roșca Andrei, în beneficiul SRL „BPM-Plus”, a datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei, contravaloarea taxei de arbitraj în mărime de 21664,56 lei, în total suma de 904 244,45 lei (f.d.85-91).

Invocând netemeinicia hotărârii Curții de Arbitraj, la 11 iunie 2019, ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei în calitate de fidejuser, au depus cerere împotriva SRL „BPM-Plus”, prin care au solicitat desființarea integrală a Hotărârii Curții de Arbitraj Economică a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova nr. 2-08/2019 din 07.05.2019, prin care a fost admisă integral cererea de arbitraj depusă de SRL „BPM-Plus” împotriva ÎI „Marcela-A.Roșca” și Andrei Roșca, privind încasarea datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei, calculate conform pct. 4.1 al contractului nr. 1633 din 21.03.2017 și suma de 21 664,56 lei, cu titlu de taxă de arbitraj.

Concomitent, la 17 iulie 2019, SRL „BPM-Plus” a depus cerere prin care a solicitat în temeiul art. 482 alin.(2) CPC, eliberarea titlului executoriu în baza hotărârii Curții de Arbitraj Economică a R. Moldova a Asociației de Arbitraj din 07.05.2019, prin care s-a dispus încasarea de la ÎI „Marcela-A.Roșca” și Roșca Andrei a datoriei contractuale în mărime de 453 025,80 lei, penalitatea în cuantum de 429 454,09 lei și suma de 21 664,56 lei, cu titlu de taxă de arbitraj și taxa de stat în sumă de 100 lei, în total suma de 904 244,45 lei (f.d.40).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central emisă la 16 iulie 2020, s-a admis cererea de desființare a hotărârii arbitrale depusă de ÎI „Marcela-A. Roșca” și Roșca Andrei.

S-a desființat hotărârea arbitrală adoptată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, nr.2-08/2019, din 07.05.2019, pronunțată pe cauza arbitrală la cererea SRL „BPM-Plus” către Î.I. „Marcela -A. Roșca” și Andrei Roșca, cu privire la încasarea datoriei și penalității.

S-a refuzat în cererea SRL „BPM - Plus” de eliberare a titlului de executare silită, a hotărârii arbitrale, adoptată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, nr.2-08/2019, din 07.05.2019, în cauza arbitrală la cererea SRL ”BPM - Plus” către Î.I. „Marcela -A. Roșca” și Andrei Roșca, cu privire la încasarea datoriei și penalității (f.d.207-210).

Pentru a dispune astfel, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că, instanța din oficiu, constată la caz, prezența condițiilor, care implică desființarea hotărârii arbitrale și anume –încălcarea ordinii de drept. Acest principiu este consfințit în Convenția de la New York, este expus direct în art.220 al.(2) Cod civil (pînă la modificări), precum și se subînțelege în norma art. 480 al.(2) lit. h) Cod de procedură civilă-principiile fundamentale ale legislației Republicii Moldova. Regula „ordinii de drept” poate fi aplicată actului juridic în întregime, cît și unei clauze separate. Instanța aplică acest principiu discreționar.

A mai reținut prima instanță că nefiind asigurat un echilibru între interesele părților, instanța constată la caz încălcarea principiului ordinii de drept și pe acest temei admite cererea de desființare a hotărârii arbitrale, deoarece se încalcă principiile fundamentale ale legislației R. Moldova.

Subsidiar, instanța constatat că dat fiind faptul că instanța a dispus soluția desființării hotărârii arbitrale, pe acest temei, conform art. 485 al.(2) lit. e) Cod de procedură civilă, se refuză în eliberarea titlului executoriu a hotărârii arbitrale.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că concluzia primei instanțe este întemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu alineatul (2) lit. h) al articolului 480 CPC, hotărîrea arbitrală se desființează în cazul cînd partea care cere desființarea hotărîrii prezintă în judecată probe despre faptul că hotărîrea arbitrală încalcă principiile fundamentale ale legislației Republicii Moldova sau bunele moravuri.

Aplicabilitatea acestui temei este mult mai probabilă în situația în care fondul cauzei a fost soluționat în temeiul legii materiale sau procesuale străine – și aceasta contravine principiilor fundamentale ale legislației RM, sau în speță a fost aplicată contrar principiilor fundamentale ale legislației RM uzanța sau analogia legii, sau a dreptului.

Potrivit art. 1 din Codul civil, printre principiile fundamentale ale legislației civile se enumeră și protecția consumatorului.

Conform articolului 3 alineatul (1) din Codul civil, are calitatea de consumator orice persoană fizică care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu țin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Persoana fizică nu are calitatea de consumator, dacă cealaltă parte a raportului juridic civil nu are calitatea de profesionist.

În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorului, raporturile în domeniul protecției consumatorilor se reglementează prin prezenta lege, Codul civil, alte legi și acte normative în domeniul respectiv.

În sensul articolului 5 al aceleiași Legi, se interzice comercianților de a include clauze abuzive în astfel de contracte. În corespundere cu articolul 6 litera a)

din Legea enunțată, protecția drepturilor fundamentale de către stat constituie un drept fundamental al consumatorului

Noțiunea, clauzele considerate abuzive, invocarea, factorii pentru evaluare sunt stipulate în Capitolul V din Cartea a treia a Codului civil.

În baza articolului 1077 alineatul (6) Cod civil, sunt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația, fără justificare, a unei penalități disproporționate, în raport cu prejudiciul cauzat, prin neexecutarea obligațiilor contractuale.

Articolul 281 alineatul (4) din Legea nr. 105 din 13.03.2003 stipulează că instanțele de judecată fac parte din organele abilitate cu funcții de control privind clauzele abuzive. În cazul în care se constată caracterul abuziv al clauzelor contractuale elaborate pentru a fi utilizate în o multitudine de contracte, instanța de judecată constată nulitatea acestor clauze, dispune excluderea lor din contract, impunând, totodată, comerciantului obligația de a exclude aceste clauze din contractele cu același obiect, încheiate cu alți consumatori, precum și interdicția de a include astfel de clauze în alte contracte, care urmează a fi încheiate cu consumatorii.

Din normele citate supra se deduce că protecția consumatorului face parte din principiile fundamentale ale legislației Republicii Moldova și, prin prisma alineatului (2) al articolului 485 CPC, judecata, la examinarea cererii de eliberare a titlului de executare silită a hotărârii arbitrale în privința consumatorului debitor, este obligată, din oficiu, să constate dacă hotărârea arbitrală încalcă cerințele generale de protecție și asigurare a drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, legate de clauzele abuzive.

Temeiurile enumerate la alineatul (2) al articolului 485 CPC, sunt niște dispoziții legale, prin care se ocrotește un interes general, încălcarea căruia se sancționează cu nulitatea actului juridic, iar în cazul din speță, cu refuzul de a elibera titlul de executare silită a hotărârii arbitrale.

În opoziția alineatului (2) din articolul 485 CPC, temeiurile refuzului de a elibera titlul de executare silită a hotărârii arbitrale, enumerate la alineatul (1) din articolul 485 Cod de procedură civilă, vor fi aplicate de instanța de judecată numai în cazul în care partea, care nu a avut câștig de cauză în arbitraj, va prezenta probele respective.

Prin urmare, judecata refuză să elibereze titlul de executare silită a hotărârii arbitrale potrivit art.485 alin.(1) lit. e) CPC, numai dacă partea în arbitraj care nu a avut câștig de cauză prezintă în judecată probe despre faptul că hotărârea arbitrală nu a devenit obligatorie pentru părțile în arbitraj ori a fost desființată de judecată, conform legii în al cărei temei a fost pronunțată.

Se va considera că hotărîrea nu a devenit obligatorie doar în situația în care în hotărîre direct se indică un termen concret de executare și acest termen încă nu a survenit.

În speță, Colegiul notează că prima instanță corect a concluzionat din oficiu, la caz, prezența condițiilor, care implică desființarea hotărîrii arbitrale și anume – încălcarea ordinii de drept.

La fel, este corectă abordarea primei instanțe precum că acest contract de vânzare cumpărare nr. 1633 din 21.03.2017, încheiat între SRL ”BPM-Plus” în calitate de vânzător și ÎI ”Marcela-A. Roșca” din în calitate de cumpărător, este un contract de adeziune, deoarece conține clauze pre formulate de către vânzător și anume pct. 7.5 din contract, conține „clauza de arbitraj”, ultimul are o putere economică mai mare, în raport cu o întreprindere individuală.

Prin acceptarea clauzei de arbitraj, debitorul ÎI „Marcela-A. Roșca”, este lipsit de o protecție juridică eficientă, or garanțiile procedurale stipulate în Codul de Procedură Civilă, sunt mult mai largi, decât cele prevăzute în Legea cu privire la arbitraj. Debitorul ar fi putut beneficia și de instituția reducerii penalității.

În aceste circumstanțe, este întemeiată raționamentul primei instanțe precum că un echilibru între părțile contractante ar fi fost asigurat în cazul contractului de adeziune, în situația când, clauza de arbitraj era prevăzută, nu la etapa încheierii contractului de vânzare cumpărare, ci la etapa când au apărut temeiurile pentru inițierea cauzei în instanța de judecată, pe motiv de neonorare a obligațiilor contractuale și astfel, părțile s-ar afla pe poziție de egalitate când decid soluționarea cauzei în instanța de arbitraj. La caz, nefiind asigurat un echilibru între interesele părților, instanța corect a conchis în privința încălcarea principiului ordinii de drept.

Temeiurile pentru desființarea hotărîrii arbitrale prevăzute de lege sunt exhaustive, ele nu pot fi extinse, or, potrivit art.480 alin.(1) CPC, hotărîrea arbitrală se desființează numai în cazurile prevăzute de prezentul articol.

Astfel, în circumstanțele expuse, având în vedere că la judecarea cauzei în fond s-au constatat temeiuri pentru desființarea hotărîrii arbitrale prevăzute de lege, Colegiul consideră oportun de a menține soluția primei instanțe prin care s-a admis cererea depusă de ÎI „Marcela-A. Roșca” și Roșca Andrei privind desființarea hotărîrii arbitrale, emisă la 07 mai 2019 de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, în cauza nr.2-08/2019, or la caz se încalcă principiile fundamentale ale legislației R. Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 482 alin.(2) CPC, problema eliberării titlului de executare silită a hotărîrii arbitrale se examinează de instanța care ar fi fost competentă să examineze cauza civilă în lipsa clauzei de arbitraj la cererea părții în arbitraj care a avut câștig de cauză.

Potrivit art. 33 alin.(1), (2) din Legea cu privire la arbitraj nr. 23-XVI din 22.02.2008, hotărîrea arbitrală este obligatorie, urmînd să fie executată benevol, imediat sau în termenul indicat în ea, de partea împotriva căreia s-a pronunțat. Partea cîștigătoare poate cere eliberarea titlului executoriu asupra hotărîrii arbitrale. Încheierea judecătorească cu privire la eliberarea titlului executoriu asupra hotărîrii arbitrale sau la refuzul eliberării acestui titlu trebuie pronunțată în decursul a 30 de zile de la data depunerii cererii. Procedura de eliberare a titlului executoriu asupra hotărîrilor arbitrale este reglementată în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Art.486 alin.(1) CPC, stipulează că după ce examinează cererea de eliberare a titlului de executare silită a hotărîrii arbitrale, instanța judecătorească pronunță o încheiere privind eliberarea titlului executoriu sau refuzul de a-l elibera.

În condițiile în care, la judecarea cauzei în ordine de recurs s-a constatat temeiniciei încheierii primei instanțe prin care s-a refuzat în cererea SRL „BPM - Plus” de eliberare a titlului de executare silită, a hotărîrii arbitrale, adoptată de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova, nr.2-08/2019, din 07.05.2019, în cauza arbitrală la cererea SRL ”BPM - Plus” către Î.I. „Marcela -A. Roșca” și Andrei Roșca, cu privire la încasarea datoriei și penalității, fiind constatată netemeinicia cererii depusă de SRL„BPM-Plus”, Colegiul conchide că cererea creditorului urmează a fi respinsă.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, consideră neîntemeiate criticile recurentului invocate în cererea de recurs, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de fond.

Față de cele ce preced, avînd în vedere că la judecarea recursului nu au fost constatate careva temeieri de fapt și de drept, doveditoare a ilegalității încheierii contestate și care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil consideră că recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat cu menținerea încheierii primei instanțe, ca fiind una legală și întemeiată.

În baza celor expuse, în conformitate cu art.426-427 din CPC, Colegiul

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de SRL„BPM-Plus”.

Se menține încheierea Judecătoriei Orhei, sediul central, emisă la 16 iulie 2020, în cauza civilă nr.2-685/20 prin care a fost admisă cererea ÎI „Marcela - A.Roșca” și Roșca Andrei privind desființarea hotărîrii arbitrale, emisă la 07 mai 2019 de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova în cauza nr.2-08/2019 și s-a refuzat în cererea

SRL„BPM-Plus” de eliberare a titlului de executare silită a hotărîrii arbitrale emisă la 07 mai 2019 de Curtea de Arbitraj Economic a Republicii Moldova a Asociației de Arbitraj din Republica Moldova în cauza nr.2-08/2019

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Președintele completului, judecător

Ion Secrieru

Judecători:

Viorica

Mihaila

Iurie Cotruță